

ผลงานนวัตกรรม การจัดการเรียนการสอน

เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้ด้วยวิธีการACTIVE LEARNING
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้บอร์ดเกม บ้านนี้พอเพียง ด้วย
หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง STK MODEL

ประจำปีการศึกษา 2567

จัดทำโดย

นายชาติรียิ่งยืน
นางสาวอาทิตย์ยา บุญยัง
โรงเรียนชุมชนบ้านหนองแสง
อำเภอม่วงสามสิบ
จังหวัดอุบลราชธานี

สำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

คำนำ

รายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ในรายวิชาภาษาอังกฤษได้จัดทำนวัตกรรมการเรียนรู้การพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้ด้วยวิธีการActive learning ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้บอร์ดเกม บ้านนี้พอเพียง ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง STK model ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๗ โดยได้นำการเรียนการสอนแบบ Active Learning เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ การกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการเรียนรู้ และนำทฤษฎีกระบวนการเรียนรู้ทักษะการวิเคราะห์รวมไปถึงยังได้เรียนรู้ที่จะนำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง มีการวัดและประเมินผลตามแนวทางฐานสมรรถนะ (Competency – Based Assessment : CBA) ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assesment) จากสิ่งที่คุณเรียนได้ปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการอยากร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ แล้วนำไปสู่การลงมือทำ สามารถเชื่อมโยงความรู้จากวิชาอื่น ๆ ได้ ผ่านทางการอ่าน ฟัง พูด เขียน อภิปราย คิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้อย่างรอบคอบตามทฤษฎีแนวคิด STK Model

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อรายงานผลการดำเนินโครงการสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพื่อนำผลที่ได้จากการรายงานไปใช้เป็นข้อมูลพัฒนาการจัดกิจกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

ในโอกาสนี้ ผู้จัดทำโครงการขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านหนองแสง นายประยูรเหมรา และขอขอบคุณบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนชุมชนบ้านหนองแสงที่ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามโครงการและรายงานผลการดำเนินงานโครงการ ที่ให้การดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดเป็นอย่างดี

นายชาติรี ยิ่งยืน
นางสาวอาทิตยา บุญยัง
ครูผู้สอน

สารบัญ

คำนำ	ก
สารบัญ	ข
แบบรายงานนวัตกรรม	๑
ชื่อนวัตกรรม	๑
ความสำคัญของนวัตกรรม	๓
วัตถุประสงค์	๕
กลุ่มเป้าหมาย	๕
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	๕
ขั้นตอนออกแบบหรือพัฒนานวัตกรรม	๖
ขั้นตอนการใช้พัฒนานวัตกรรม	๘
ผลสำเร็จของการสร้างหรือพัฒนานวัตกรรม	๙
แนวทางการนำนวัตกรรมไปใช้	๒๐
ภาคผนวก	

แผนพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้

๑. ผู้จัดทำนวัตกรรม

นายชาติกร ยิ่งยืน ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ
นางสาวอาทิตยา บุญยัง ตำแหน่ง ครู คศ.๑
โรงเรียนชุมชนบ้านหนองแสง

๒. ชื่อนวัตกรรมการเรียนรู้

การพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้ด้วยวิธีการ Active learning ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้บอร์ดเกม บ้านนี้พอเพียง ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง STK model

๓. ระยะเวลาดำเนินการ

๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๗ – ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๘

๔. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

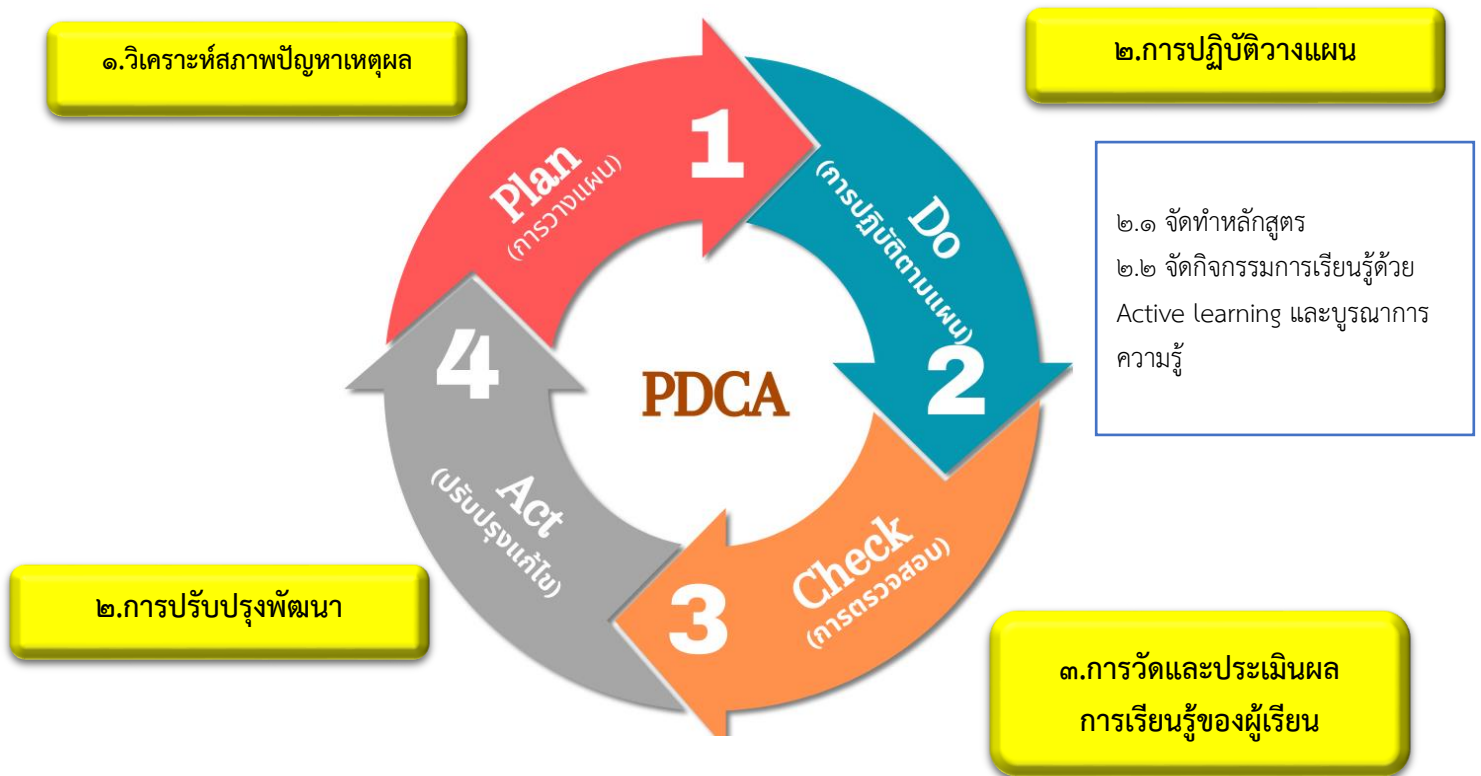
จากสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันพบว่านักเรียนยังขาดทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวันบนทางสายกลางด้วยตนเอง และประชากรส่วนใหญ่ในชุมชนมีฐานะยากจน เมื่อจบการศึกษาจะมีนักเรียนบางส่วนเข้าสู่ตลาดแรงงานและหางานค่อนข้างยาก ครูผู้สอนจึงได้ค้นคว้านวัตกรรมที่น่าสนใจ จึงได้สร้างนวัตกรรมในการบูรณาการความรู้ การสอนวิชาที่เชื่อมโยงระหว่างกัน การสร้างความรู้ที่เป็นรูปธรรมแก่ผู้เรียน เป็นความรู้ที่ไม่ได้เกิดจากครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว แต่สามารถสร้างขึ้นโดยผู้เรียนเองได้ เน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากการที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (Learning by Doing) ภายใต้บริบทที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา จึงเป็นที่มาในการคิดค้นสร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน ภายใต้ชื่อผลงาน การพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้ด้วยวิธีการ Active learning ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้บอร์ดเกม บ้านนี้พอเพียง ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง STK model ซึ่งเป็นการจัดทำสื่อการสอนในรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโดยมีกระบวนการดังนี้

- ๑) การทำความเข้าใจกับปัญหา/ผู้ใช้ (Empathize) ว่าผู้ที่มีความต้องการ สนใจหรือปัญหาอะไร
- ๒) การกำหนดปัญหา (Define) อะไรคือสาเหตุของปัญหา และทำการกำหนดประเด็นที่จะแก้ไขให้ชัดเจน
- ๓) การระดมความคิด (Ideate) ในการหาวิธีการ รูปแบบในการแก้ปัญหา โดยผ่านการมีส่วนร่วมของบุคลากรและนักเรียนในโรงเรียน ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความจำเป็น ความต้องการของผู้ใช้จริง และความเป็นไปได้ในการพัฒนาต่อยอดนวัตกรรม
- ๔) การสร้างต้นแบบ (Prototype) เป็นการสร้างต้นแบบนวัตกรรมเพื่อนำมาทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย
- ๕) ทดสอบ (Test) เป็นการทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายจริง และทำการสะท้อนคิดเพื่อทำการปรับปรุงต้นแบบให้ดีขึ้น

ข้าพเจ้าได้ดำเนินการพัฒนานวัตกรรม การพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้ด้วยวิธีการ Active learning ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้บอร์ดเกม บ้านนี้พอเพียง ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นการจัดทำสื่อการสอนในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมซึ่งใช้กระบวนการดำเนินงานวงจรบริหารที่มี คุณภาพ PDCA ดังนี้

๑. ขั้นวางแผน (Plan)
๒. ขั้นดำเนินการตามแผน (Do)
๓. ขั้นสรุปผลและติดตาม (check)
๔. ขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสม (Action)

๕. ประเภทของนวัตกรรม
แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

แนวทางที่ ๑ แสวงหานวัตกรรมการเรียนการสอนจากแหล่งต่าง ๆ ที่เคยมีผู้สร้างหรือทำไว้ แล้วนำมาปรับปรุงหรือพัฒนาใหม่

แนวทางที่ ๒ การสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนใหม่

ประเภทของนวัตกรรม

- () ๐๑ นวัตกรรมด้านระบบ รูปแบบของการจัดการศึกษา
- () ๐๒ นวัตกรรมด้านหลักสูตร
- (✓) ๐๓ นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน
- () ๐๔ นวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยีการศึกษาทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์รวมถึงแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ
- () ๐๕ นวัตกรรมด้านการจัดการชั้นเรียน
- () ๐๖ นวัตกรรมด้านการบริหารและบริการทางการศึกษา
- () ๐๗ นวัตกรรมด้านการวัดและประเมินผล
- () ๐๘ นวัตกรรมด้านการพัฒนาวิชาชีพ การพัฒนาการปฏิบัติงาน การพัฒนาองค์กร

๖. หลักการและเหตุผล ความเป็นมา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็นโดยมี พื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาโดยคุณลักษณะสำคัญคือ สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตน ได้ในทุกระดับโดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ, ๒๕๕๖)

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกกระดับ กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาเยาวชนและประชาชนคนไทยให้มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมือง จึงมีนโยบายในการขับเคลื่อนปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยมีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ลงวันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่กล่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการ ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภาคการศึกษาตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมา เป็นหลักสำคัญ ในส่วนของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ดังนี้ การพัฒนาหน่วยงานและสถานศึกษา แบบอย่างปฏิบัติที่เป็นเลิศ การวิจัยพัฒนา ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้าน การศึกษาให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน การพัฒนาหลักสูตรปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในวิชาชีพครู การพัฒนา คุณภาพการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปฐมวัย และสร้าง เครือข่ายแหล่งเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับพื้นที่เพื่อการปลูกฝังค่านิยมอยู่อย่างพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๘)

เพื่อให้เกิดการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทางการศึกษาหลากหลายยิ่งขึ้น ผู้สอนจึงสนใจที่จะ ทำ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นฐานในการพัฒนา นวัตกรรมและเมื่อเกิด นวัตกรรมแล้วจึงนำนวัตกรรมมาสู่กระบวนการพัฒนาครูโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพเป็นกลยุทธ์ในการ พัฒนาครูอย่างมีส่วนร่วมผ่านกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดบทเรียน และยกย่อง เชิดชูเกียรติเพื่อเป็นต้นแบบ นวัตกรรมทางการศึกษาที่ครูจะสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งผลให้ทั้งครู และนักเรียนเกิดแนวทางในการ นำไปใช้ในชีวิตอย่างมีความสุขและพอเหมาะพอดีต่อไป

"นวัตกรรม Active Learning ฐานสมรรถนะ สู่กระบวนการถอดบทเรียน ด้วยหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง" เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนปกติที่โรงเรียน ตามรายละเอียดที่กำหนดในแผนโดยมุ่งสู่การ จัดการศึกษาบนฐานของหลักสูตรฐานสมรรถนะ ที่ใช้ผลลัพธ์นำสู่จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ โดยที่ผู้เรียนสามารถพัฒนา ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะ ที่ผสมผสานเข้าด้วยกันเป็นความสามารถ มาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ การ ทำงาน การใช้ชีวิต และการแก้ปัญหาสถานการณ์ ผ่านกระบวนการถอดบทเรียน (Lesson Learned : LL) ซึ่งเป็น วิธีการจัดการความรู้ ที่เน้นการเสริมสร้างการเรียนรู้ที่เป็นระบบเพื่อสกัดความรู้ที่ฝังลึกในตัวผู้เรียน และถ่ายทอดองค์ ความรู้ออกมาเป็นบทเรียนด้วยตัวผู้เรียนเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน อันนำมาซึ่งการปรับวิถีคิด และวิธีการ ทำงานที่สร้างสรรค์ และมีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับ วิสัยทัศน์โรงเรียนที่กล่าวไว้ว่า "ผู้เรียนมีทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ สอนสำเร็จเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมคุณ คุณธรรมนำวิถี ประสานภาคีด้วยหลักธรรมาภิบาล สืบสานปณิธานแห่งศาสตร์พระราชา นำพาสู่องค์กรแห่งการ เรียนรู้" โดยมุ่งพัฒนาสมรรถนะหลัก ๕ ประการ ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนา ความสามารถที่จำเป็นของผู้เรียนต่อการใช้ชีวิตในปัจจุบันและอนาคต ได้แก่ สมรรถนะการจัดการตนเอง สมรรถนะ การสื่อสาร สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม สมรรถนะการคิดขั้นสูง และสมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ทั้งนี้โรงเรียนชุมชนบ้านหนองแสง มีความเชื่อว่านวัตกรรมจัดการเรียนการสอนดังกล่าวจะช่วยให้การจัดการเรียน การสอนมีความยืดหยุ่นในสถานการณ์ที่จำกัดภายใต้หลักการของการบูรณาการความรู้ ที่จะช่วยสอนทักษะชีวิตที่ จำเป็นในอนาคต ในสภาพแวดล้อมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน ที่ผู้เรียนและ ครูผู้สอนได้ปรับเปลี่ยนตัวเองในวิธีการเรียนการสอนอย่างสร้างสรรค์

แนวคิดและทฤษฎีดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้เชิงรุกหรือการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ร่วมกับการนำเอาแนวคิด STK Model คือ ๑. S - SURWAY ขึ้นสำรวจอาชีพและความต้องการ ๒. T - TRAINNING ขึ้นการฝึกฝนและฝึกอาชีพ ๓. K - Knowledge องค์กรแห่งการเรียนรู้ นำไปสู่การจัดกิจกรรมตามฐาน การเรียนรู้เป็นการเรียนการสอนที่จะช่วยเพิ่มทักษะการคิดวิเคราะห์โดยการให้ผู้เรียนได้ลองสำรวจและค้นหาวิธี แก้ปัญหาด้วยตนเอง ในกระบวนการนี้ผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการตัดสินใจ ทักษะการวิเคราะห์รวมถึงยังได้เรียนรู้ที่ จะนำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง มีการวัดและประเมินผลตามแนวทางฐานสมรรถนะ (Competency – Based Assessment : CBA) ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assesment) จากสิ่งที่คุณเรียนได้ปฏิบัติจริง เพื่อให้ ผู้เรียนเกิดการอยากร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ แล้วนำไปสู่การลงมือทำ สามารถเชื่อมโยงความรู้จากวิชาอื่น ๆ ได้

จากเหตุผลดังกล่าวและเพื่อให้สอดคล้องเป็นไปตามนโยบายสำคัญจึงได้จัดทำนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ การบูรณาการความรู้ การสอนวิชาที่เชื่อมโยงระหว่างกัน การสร้างความรู้ที่เป็นรูปธรรมแก่ผู้เรียน เป็นความรู้ที่ไม่ได้ เกิดจากครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว แต่สามารถสร้างขึ้นโดยผู้เรียนเองได้เน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากการที่ผู้เรียนได้ ลงมือ ปฏิบัติด้วยตนเอง (Learning by Doing) ภายใต้บริบทที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และอัตลักษณ์ของ สถานศึกษา จึง เป็นที่มาในการคิดค้นสร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน ภายใต้ชื่อผลงาน การพัฒนาสมรรถนะการ เรียนรู้ด้วยวิธีการ Active learning ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้บอร์ดเกม บ้านนี้พอเพียง ด้วยหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง STK model

๗. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

เชิงคุณภาพ

๑. เพื่อศึกษาหาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ชุดการสอน บอร์ดเกม บ้านนี้พอเพียง ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๒. เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
๓. เพื่อพัฒนาชุดการสอน บอร์ดเกม บ้านนี้พอเพียง ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

เชิงปริมาณ

๑. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ทุกคนได้รับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๗๐
๒. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ทุกคนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันเกณฑ์ร้อยละ ๗๐
๓. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุดการสอน บอร์ดเกม บ้านนี้พอเพียง เกณฑ์ร้อยละ ๗๐

๘. กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑๑ คน ปีการศึกษา ๒๕๖๗ โรงเรียนชุมชนบ้านหนองแสง

๙. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

ข้าพเจ้าได้นำการเรียนการสอนแบบ Active Learning เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การระดมสมอง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการทำกรณีศึกษา เป็นต้น โดยกิจกรรมที่นำมาใช้ควรช่วยพัฒนาทักษะการ คิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสาร/นำเสนอ และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม บทบาทของผู้เรียนนอกจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและผู้เรียนกับ ผู้เรียนด้วยกันด้วย ผู้สอนควรลดบทบาทในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนในลักษณะการบรรยายลง และเพิ่มบทบาท ในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการเรียนรู้ และการนำเอาทฤษฎีกระบวนการเรียนรู้ (Learning by Doing) เป็นการเรียนการสอนที่จะช่วยเพิ่มทักษะการคิดวิเคราะห์โดยการให้ผู้เรียนได้ลองสำรวจและค้นหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง ในกระบวนการนี้ผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการตัดสินใจ ทักษะการวิเคราะห์รวมถึงยังได้เรียนรู้ที่จะนำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง มีการวัดและประเมินผลตามแนวทางฐานสมรรถนะ (Competency – Based Assessment : CBA) ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assesment) จากสิ่งที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการอยาก ร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ แล้วนำไปสู่การลงมือทำ สามารถเชื่อมโยงความรู้จากวิชาอื่น ๆ ได้ ผ่านทางการอ่าน ฟัง พูด เขียน อภิปราย คิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้อย่างรอบครอบ

แนวคิด ทฤษฎีแนวคิด STK Model คือ

๑. S - SURWAY ชั้นสำรวจอาชีพและความต้องการ
๒. T - TRAINNING ชั้นการฝึกฝนและฝึกอาชีพ
๓. K - Knowledge องค์การแห่งการเรียนรู้ นำไปสู่การจัดกิจกรรมตามฐานการเรียนรู้

ขั้นตอนการสอนโดยใช้เทคนิคแบบ กระบวนการ STK Model

จัดการศึกษาสู่การปฏิบัติ โดยใช้กระบวนการ STK Model ตามวงจรคุณภาพ ของเดมมิ่ง (PDCA) โดยมีการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ S-Survey สำรวจ มีการสำรวจอาชีพและความต้องการของ นักเรียน ผู้ปกครอง คณะครูในชุมชน โรงเรียนบ้านชำตะเคียน เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ในการออกแบบฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีอยู่ภายใน โรงเรียนชุมชนบ้านหนองแสง โดยการบูรณาการกับการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระ และจัดทำโครงการเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ ๒ T-Training การฝึกฝนและฝึกอาชีพ โรงเรียนมีการประชุมชี้แจงการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ตามแผนปฏิบัติงานประจำปีฯ ให้บุคลากร และ ผู้เกี่ยวข้องของสถานศึกษาทราบแต่งตั้งผู้รับผิดชอบที่เหมาะสมกับแต่ละโครงการ/กิจกรรมที่บูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การปฏิบัติในสถานศึกษา มีการดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานประจำปีฯ การจัดทำแหล่งเรียนรู้ตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ฐานการเรียนรู้ และนำภูมิปัญญาชาวบ้าน มาใช้ในการ จัดกิจกรรม ตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีฐานการเรียนรู้จำนวน ๖ ฐาน กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่ การฝึกฝนและฝึกอาชีพ ให้นักเรียนสามารถนำความรู้เพื่อไปการประยุกต์ พัฒนาและต่อยอดสามารถนำไป ประกอบอาชีพได้ในอนาคต การดำเนินการ คือ คณะครูถ่ายทอดความรู้ตามกิจกรรมในฐานการเรียนรู้ให้กับ นักเรียน โดยจัดอบรมและฝึกอาชีพให้กับนักเรียน พร้อมกับฝึกฝนให้นักเรียนเกิดความชำนาญ จนสามารถรวมกลุ่มกันผลิต และนำออกไปจำหน่ายได้

ขั้นที่ ๓ K - Knowledge องค์การแห่งการเรียนรู้ จัดหาสื่อ ผลิตใช้สื่อนวัตกรรมชุดการสอน บอร์ดเกม บ้านนี้พอเพียง เผยแพร่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ บุคลากรและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดแหล่งเรียนรู้ จัดทำเอกสาร มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ในภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการเผยแพร่สื่อต่าง ๆ โดยการจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อให้ความรู้แก่ ชุมชน เช่น วารสาร ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน facebook โรงเรียนบ้านชำตะเคียนฯ เพื่อพัฒนาสู่ความยั่งยืน เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๒ เงื่อนไข ๓ หลักการ ๔ มิติ มีการเรียนรู้ เกี่ยวกับการแบ่งเบางาน ช่วยเหลืองาน ที่ตนเองสามารถทำได้โดยการให้เหลือซึ่งกันและกัน มีการจัดตั้งแกนนำ นักเรียนในการให้ความรู้ในฐานการเรียนรู้ต่างๆ แก่นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

บทบาทครู และบทบาทนักเรียน

ครูตระหนักและให้ความสำคัญ ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ ส่งเสริมทักษะและกระบวนการในการทำงาน และการสร้างอาชีพ ส่งเสริมให้นักเรียนมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นักเรียน มีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้จากฐานการเรียนรู้ เพราะนำไปปรับปรุงและพัฒนาทักษะการทำงาน และการประกอบอาชีพ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองในชีวิตประจำวัน อย่างยั่งยืน คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ในการประชุมกรรมการสถานศึกษาสาเหตุและ ปัจจัย ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกและทางลบ ให้ข้อเสนอแนะ ต่อการดำเนินขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในสถานศึกษา ชุมชนหรือหน่วยงานต่างๆ มีส่วนร่วมกับมีวิทยากรท้องถิ่นร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรม ในฐานการเรียนรู้ต่างๆ เป็นแหล่งศึกษาดูงาน และให้ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้าน การศึกษา มีการให้ความรู้การฝึกอบรมหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามพระบรมราโชบายด้านการศึกษา สู่การปฏิบัติ

๑๐. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

๑. ศึกษามาตรฐาน ตัวชี้วัด หลักสูตรสมรรถนะที่สอดคล้องกับการพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้ด้วยวิธีการ Active learning ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้ชุดการสอนบอร์ดเกม บ้านนี้พอเพียง ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง STK model

๒. กำหนดเนื้อหาที่ใช้สอน สื่อ นวัตกรรมที่ใช้สำหรับแบบฝึกเสริมทักษะเพื่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้ชุดการสอนบอร์ดเกม บ้านนี้พอเพียง

๓. สร้างนวัตกรรม สื่อการสอน สื่อดิจิทัล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้เกมการศึกษาและการลงมือปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๔. นำนวัตกรรม สื่อการสอน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้บอร์ดเกม บ้านนี้พอเพียง ที่สร้างขึ้น ไปนำเสนอให้ผู้บริหาร และคณะครูโรงเรียนชุมชนบ้านหนองแสง

๕. ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง และจัดพิมพ์นวัตกรรม สื่อการสอน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้บอร์ดเกม บ้านนี้พอเพียง แล้วนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

๖. ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับเป้าหมายด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน จากนั้นนำผลที่ได้บันทึกไว้ใช้เป็นคะแนนสอบก่อนเรียนสำหรับวิเคราะห์ข้อมูล

๗. ดำเนินการทดลอง โดยให้เป้าหมายศึกษานวัตกรรม สื่อการสอน สื่อดิจิทัล ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ดังนี้

- ให้นักเรียนเรียนรู้ เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ผลิตภัณฑ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี จากสื่อการสอนดิจิทัล

- ให้นักเรียนทำใบงานวิเคราะห์หลักเศรษฐกิจพอเพียง แล้วเขียนลงในผังมโนทัศน์

- ให้นักเรียนเล่นเกม สื่อชุดการสอน บอร์ดเกม บ้านนี้พอเพียง

- ให้นักเรียนทำใบงาน

- ให้นักเรียนฝึกลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองตามสภาพจริง

- นักเรียนนำเสนอผลงานและครูประเมินผลงานนักเรียน

- เก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมาย

๘. การวัดและประเมินผล

ตามแนวทางฐานสมรรถนะ (Competency – Based Assessment : CBA) โดยมีลักษณะ ดังนี้

๑. วัดสมรรถนะอันเป็นองค์รวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ ไม่ใช่เวลามาก กัการสอบวัดตามตัวชี้วัดจำนวนมาก

๒. วัดจากพฤติกรรม/การกระทำ/การปฏิบัติ ที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ ตามเกณฑ์การปฏิบัติ ที่กำหนด เป็นการวัดอิงเกณฑ์มีใช้องกลุ่ม และมีหลักฐานการ ปฏิบัติใช้ตรวจสอบได้

๓. ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assesment) จากสิ่งที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง และ ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เช่น การประเมินจากการปฏิบัติ (Performance Assessment) การประเมินโดย ใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) รวมถึงการประเมินตนเอง (Student Self Assessment) และการ ประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment)

๔. ใช้สถานการณ์เป็นฐาน เพื่อให้บริบท การวัด และประเมินเป็นสภาพจริงมากขึ้น โดยกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

๙. ใช้วิธีการทางสถิติ t-test เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ก่อนและหลังการใช้แบบฝึกและเกม

๑๑. โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้ด้วยวิธีการ Active learning ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้ชุดการสอนบอร์ดเกม บ้านนี้พอเพียง ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง STK model มีดังนี้

๑. คำอธิบายรายวิชา
๒. โครงสร้างหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
๓. แผนการสอน

โดยได้นำนวัตกรรมการพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้ด้วยวิธีการ Active learning ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้ชุดการสอนบอร์ดเกม บ้านนี้พอเพียง ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง STK model มาใช้กับกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑๑ คน ปีการศึกษา ๒๕๖๗ โรงเรียนชุมชนบ้านหนองแสง ซึ่งมีรายละเอียดโครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม ดังนี้

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

ส๑๕๑๐๑ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เวลา ๘๐ ชั่วโมง

คำอธิบายรายวิชา

วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม และหลักในการพัฒนาชาติไทย สรุปรุพุทธประวัติตั้งแต่เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์จนถึงพุทธกิจสำคัญ หรือประวัติศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด เห็นคุณค่า และประพฤติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด อธิบายองค์ประกอบ และความสำคัญของพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ แสดงความเคารพพระรัตนตรัยและปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด เห็นคุณค่าและสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อการพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อม จัดพิธีกรรมตามศาสนาที่ตนนับถืออย่างเรียบง่าย มีประโยชน์ และปฏิบัติตนถูกต้อง ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา ตามที่กำหนด และอภิปรายประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม มีมารยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดี ตามที่กำหนด

อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ประยุกต์ใช้แนวคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว โรงเรียนและชุมชน อธิบายหลักการสำคัญและประโยชน์ของสหกรณ์ โดยนำแนวคิดและทฤษฎี การเรียนรู้เชิงรุกหรือการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ร่วมกับการนำเอาทฤษฎีกระบวนการเรียนรู้แบบ STK model เป็นการพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร มีคุณธรรม จริยธรรม มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี และส่งเสริม การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายพื้นที่นวัตกรรมนำร่อง จึงได้นำมาปรับใช้การเรียนการสอนเกี่ยวกับสถานที่สำคัญในจังหวัดอุบลราชธานี สามารถวิเคราะห์สถานที่ท่องเที่ยวในอุบลราชธานี เรียนรู้วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์ ประเพณี ประวัติศาสตร์ ชื่นชม ภาคภูมิอัตลักษณ์อุบลราชธานี

สืบค้นและอธิบายข้อมูลลักษณะทางกายภาพในภูมิภาคของตนด้วยแผนที่และรูปถ่าย อธิบายลักษณะทางกายภาพที่ส่งผลต่อแหล่งทรัพยากรและสถานที่สำคัญในภูมิภาคของตน วิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีอิทธิพลต่อลักษณะการตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นของประชากรในภูมิภาคของตน วิเคราะห์อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่ก่อให้เกิดวิถีการดำเนินชีวิตในภูมิภาคของตน นำเสนอตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นผลจากการรักษาและทำลายสิ่งแวดล้อม และเสนอแนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคของตน

นักเรียนมีสมรรถนะการคิด การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การเป็นพลเมืองที่ดี การจัดการตนเอง ประกอบด้วย การเห็นคุณค่าในตนเอง การมีเป้าหมายในชีวิต การจัดการอารมณ์และความเครียด การจัดการปัญหา และภาวะวิกฤต, สมรรถนะการคิดขั้นสูง ประกอบด้วย การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดเชิงระบบ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดแก้ปัญหา และสมรรถนะการอาชีพ ประกอบด้วย การทำงานเพื่อการดำรงชีวิต ทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการแสวงหาความรู้ และความปลอดภัยในการทำงาน

มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นค่านิยมร่วมที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเพื่อให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ประกอบด้วย ๑) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ๒) ซื่อสัตย์สุจริต ๓) มีวินัย ๔) อยู่อย่างพอเพียง ๕) มีจิตสาธารณะ

มาตรฐานตัวชี้วัด

ส ๑.๑ ป.๕/๑, ป.๕/๒, ป.๕/๓, ป.๕/๔, ป.๕/๕ , ป.๕/๖, ป.๕/๗

ส ๑.๒ ป.๕/๑, ป.๕/๒ , ป.๕/๓

ส ๒.๑ ป.๕/๑ , ป.๕/๒, ป.๕/๓, ป.๕/๔

ส ๒.๒ ป.๕/๑, ป.๕/๒, ป.๕/๓

ส ๓.๑ ป.๕/๑, ป.๕/๒ , ป.๕/๓

ส ๓.๒ ป.๕/๑, ป.๕/๒

ส ๕.๑ ป.๕/๑, ป.๕/๒

ส ๕.๒ ป.๕/๑, ป.๕/๒, ป.๕/๓

รวม ๘ มาตรฐาน ๒๖ ตัวชี้วัด (๑๗ ตัวชี้วัดระหว่างทาง ๙ ตัวชี้วัดปลายทาง)

**ตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑**

ที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

กลุ่มที่	ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข		
๑	<p>ส ๑.๑ ป.๕/๑ วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและหลักในการพัฒนาชาติไทย</p> <p>ส ๑.๑ ป.๕/๒ สรุปพุทธประวัติตั้งแต่เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์จนถึงพุทธกิจสำคัญ หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด</p> <p>ส ๑.๑ ป.๕/๓ เห็นคุณค่า และประพฤติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด</p> <p>ส ๑.๑ ป.๕/๔ อธิบายองค์ประกอบและความสำคัญของพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ</p> <p>ส ๑.๑ ป.๕/๖ เห็นคุณค่าและสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนาหรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด</p>	<p>ส ๑.๑ ป.๕/๕ แสดงความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติตามไตรสิกขา และหลักธรรมโอวาท ๓ ในพระพุทธศาสนา หรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด</p> <p>ส ๑.๑ ป.๕/๗ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ เพื่อการพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อม</p>
มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ		
๒	<p>ส ๑.๒ ป.๕/๑ จัดพิธีกรรมตามศาสนาที่ตนนับถืออย่างเรียบง่าย มีประโยชน์ และปฏิบัติตนถูกต้อง</p> <p>ส ๑.๒ ป.๕/๓ มีมรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดีตามที่กำหนด</p>	<p>ส ๑.๒ ป.๕/๒ ปฏิบัติตนในศาสนพิธีพิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนด และอภิปรายประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม</p>

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

กลุ่มที่	ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข		
๓	ส ๒.๑ ป.๕/๒ เสนอวิธีการปกป้องคุ้มครองตนเอง หรือผู้อื่น จากการละเมิดสิทธิเด็ก	ส ๒.๑ ป.๕/๑ ยกตัวอย่างและ ปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ในฐานะ พลเมืองดี

กลุ่มที่	ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
มาตรฐาน ส ๒.๑ เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข		
๔	ส ๒.๑ ป.๕/๓ เห็นคุณค่าวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต ในสังคมไทย	ส ๒.๑ ป.๕/๔ มีส่วนร่วมในการ อนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญา ท้องถิ่นของชุมชน
มาตรฐาน ส ๒.๒ เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่ง การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข		
๕	ส ๒.๒ ป.๕/๑ อธิบายโครงสร้าง อำนาจหน้าที่และความสำคัญ ของการปกครองส่วนท้องถิ่น	ส ๒.๒ ป.๕/๓ วิเคราะห์ประโยชน์ ที่ชุมชน จะได้รับจากองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น
	ส ๒.๒ ป.๕/๒ ระบุบทบาท หน้าที่ และวิธีการเข้าดำรงตำแหน่ง ของผู้บริหารท้องถิ่น	

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

กลุ่มที่	ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ		
๖	ส ๓.๑ ป.๕/๑ อธิบายปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ	ส ๓.๑ ป.๕/๒ ประยุกต์ใช้แนวคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน
	ส ๓.๑ ป.๕/๓ อธิบายหลักการสำคัญและประโยชน์ของสหกรณ์	
มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก		
๗	ส ๓.๒ ป.๕/๑ อธิบายบทบาทหน้าที่เบื้องต้นของธนาคาร	ส ๓.๒ ป.๕/๒ จำแนกผลดีและผลเสียของการกู้ยืม

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

กลุ่มที่	ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
<p>มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ</p>		
๘	<p>ส ๔.๑ ป.๕/๓ อธิบายความแตกต่างระหว่าง ความจริงกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องราวในท้องถิ่น</p>	<p>* ส ๔.๑ ป.๕/๒ รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อตอบคำถามทางประวัติศาสตร์อย่างมีเหตุผล ส ๔.๑ ป.๕/๑ สืบค้นความเป็นมาของท้องถิ่นโดยใช้หลักฐานที่หลากหลาย</p>
<p>มาตรฐาน ส ๔.๑ เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ</p> <p>มาตรฐาน ส ๔.๒ เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น</p> <p>มาตรฐาน ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย</p>		
๙	<p>ส ๔.๒ ป.๕/๑ อธิบายอิทธิพลของอารยธรรม อินเดียและจีนที่มีต่อไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยสังเขป</p> <p>ส ๔.๓ ป.๕/๒ อธิบายปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ และการปกครองของอาณาจักรอยุธยา</p> <p>ส ๔.๓ ป.๕/๓ บอกรประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญสมัยอยุธยาและธนบุรีที่น่าภาคภูมิใจ</p> <p>ส ๔.๓ ป.๕/๔ อธิบายภูมิปัญญาไทยที่สำคัญสมัยอยุธยาและธนบุรีที่น่าภาคภูมิใจและควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้</p>	<p>* ส ๔.๑ ป.๕/๒ รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อตอบคำถามทางประวัติศาสตร์อย่างมีเหตุผล ส ๔.๒ ป.๕/๒ อภิปรายอิทธิพลของวัฒนธรรมต่างชาติที่มีต่อสังคมไทยปัจจุบันโดยสังเขป ส ๔.๓ ป.๕/๑ อธิบายพัฒนาการของอาณาจักร อยุธยาและธนบุรีโดยสังเขป</p>

หมายเหตุ * วิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นกระบวนการที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์ ดังนั้น วิธีการทางประวัติศาสตร์จึงระบุไว้ในทุกกลุ่มตัวชี้วัดที่แสดงเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ที่ผู้เรียนควรศึกษา

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

กลุ่มที่	ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
<p>มาตรฐาน ส ๕.๑ เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกัน ในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหาวิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ วัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน</p>		
๑๐	<p>ส ๕.๑ ป.๕/๑ สืบค้นและอธิบายข้อมูลลักษณะทางกายภาพ ในภูมิภาคของตนด้วยแผนที่และรูปถ่าย</p> <p>ส ๕.๑ ป.๕/๒ อธิบายลักษณะทางกายภาพที่ส่งผลกระทบต่อ แหล่งทรัพยากรและสถานที่สำคัญในภูมิภาคของตน</p> <p>ส ๕.๒ ป.๕/๑ วิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีอิทธิพลต่อ ลักษณะการตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นของประชากรในภูมิภาค ของตน</p>	<p>ส ๕.๒ ป.๕/๒ วิเคราะห์อิทธิพล ของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ที่ก่อให้เกิดวิถีการดำเนินชีวิต ในภูมิภาคของตน</p>
<p>มาตรฐาน ส ๕.๒ เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์ วัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน</p>		
๑๑	-	<p>ส ๕.๒ ป.๕/๓ นำเสนอตัวอย่าง ที่สะท้อนให้เห็นผลจากการรักษา และทำลายสิ่งแวดล้อม และเสนอ แนวทางในการจัดการสิ่งแวดล้อม ในภูมิภาคของตน</p>

รวม ๓๖ ตัวชี้วัด ๒๒ ตัวชี้วัดระหว่างทาง ๑๔ ตัวชี้วัดปลายทาง

โครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส ๑๕๑๐๑

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

หน่วย การ เรียนรู้ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ชั่วโมง
๑	ความสำคัญของ พระพุทธศาสนา พุทธ ประวัติ และศาสนาที่ตน นับถือ	๑. ความสำคัญของศาสนา	ส. ๑.๑ ป.๕/๑	๑
		๒. พุทธประวัติและศาสนาที่ตนนับถือ	ส. ๑.๑ ป.๕/๒	๒
๒	พุทธสาวก ชาดก และ พุทธศาสนิกชนตัวอย่าง	๑. พุทธสาวก	ส. ๑.๑ ป.๕/๓	๓
		๒. ชาดก	ส. ๑.๑ ป.๕/๓	๔
		๓. พุทธศาสนิกชนตัวอย่าง		
๓	พระไตรปิฎกและคัมภีร์ ของศาสนาต่างๆ	๑. พระไตรปิฎกและคัมภีร์ของศาสนา ต่างๆ	ส. ๑.๑ ป.๕/๔	๕
๔	หลักธรรมทาง พระพุทธศาสนาและ หลักคำสอนของศาสนา ต่างๆ	๑. พระรัตนตรัย	ส. ๑.๑ ป.๕/๕	๖
		๒. ไตรสิกขา		
		๓. โอวาท๓		
		๔. พุทธศาสนสุภาษิต		
		๕. หลักธรรมเพื่อพัฒนาตนเองและ สิ่งแวดล้อม	ส. ๑.๑ ป.๕/๗	๗
		๖. หลักธรรมคำสอนของศาสนาต่างๆ	ส. ๑.๑ ป.๕/๕	๘
๕	หน้าที่และมรรยาทชาว พุทธ	๑. หน้าที่ชาวพุทธ	ส. ๑.๒ ป.๕/๑	๙
		๒. มรรยาทชาวพุทธ	ส. ๑.๒ ป.๕/๓	๑๐
๖	การบริหารจิตและเจริญ ปัญญา	๑. การสวดมนต์ไหว้พระ สรรเสริญคุณ พระรัตนตรัย และแผ่เมตตา	ส. ๑.๑ ป.๕/๖	๑๑

		๒. การพัฒนาจิตตามแนวทางของ พระพุทธศาสนา		
๗	ศาสนพิธีและวันสำคัญ ทางพระพุทธศาสนา	๑. ศาสนพิธี	ส. ๑.๒ ป.๕/๒	๑๒
		๒. กิจกรรมในวันสำคัญทาง พระพุทธศาสนา	ส. ๑.๒ ป.๕/๒	๑๓

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

หน่วย การ เรียนรู้ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ชั่วโมง
๑	พลเมืองดีของสังคม	๑. สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมือง	ส. ๒.๑ ป.๕/๑	๑๔
		๒. หน้าที่และลักษณะของพลเมืองดี	ส. ๒.๑ ป.๕/๑	๑๕
๒	สิทธิเด็กและการ ปกครองคุ้มครองสิทธิ เด็กในสังคมไทย	๑. สิทธิเด็กและการปกป้องคุ้มครองสิทธิ เด็กในสังคมไทย	ส. ๒.๑ ป.๕/๒	๑๖
๓	การปกครองส่วนท้องถิ่น ของไทย	๑. การปกครองส่วนท้องถิ่น อำนาจ หน้าที่และความสำคัญของการปกครอง ส่วนท้องถิ่น	ส. ๒.๒ ป.๕/๑	๑๗
		๒. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับ บริการสาธารณสุขประโยชน์ในชุมชน	ส. ๒.๒ ป.๕/๒ ส. ๒.๒ ป.๕/๓	๑๘
๔	วัฒนธรรมและภูมิปัญญา ท้องถิ่น	๑. วัฒนธรรมไทย	ส. ๒.๑ ป.๕/๓	๑๙
		๒. ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ส. ๒.๑ ป.๕/๔	๒๐

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

หน่วย การ เรียนรู้ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ชั่วโมง
๑	การผลิตสินค้าและบริการ	๑. ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ	ส. ๓.๑ ป.๕/๑	๒๑ - ๒๒
		๒. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสินค้าและบริการ	ส. ๓.๑ ป.๕/๑	๒๓
๒	เศรษฐกิจพอเพียง	๑. เศรษฐกิจพอเพียง	ส. ๓.๑ ป.๕/๒	๒๔ - ๒๕
๓	สหกรณ์	๑. สหกรณ์	ส. ๓.๑ ป.๕/๓	๒๖ - ๒๗
๔	ธนาคาร	๑. บทบาทหน้าที่เบื้องต้นของธนาคาร	ส. ๓.๒ ป.๕/๑	๒๘ - ๒๙
		๒. การกู้ยืมเงิน	ส. ๓.๒ ป.๕/๒	๓๐ - ๓๑

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

หน่วย การ เรียนรู้ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ชั่วโมง
๑	ภูมิลักษณะและภูมิ สังคมของภูมิภาค ต่างๆ	๑. ภูมิลักษณะกับภูมิสังคมภาคเหนือ	ส. ๕.๑ ป.๕/๑	๓๒
		๒. ภูมิลักษณะกับภูมิสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ส. ๕.๑ ป.๕/๑	๓๓
		๓. ภูมิลักษณะกับภูมิสังคมภาคกลาง	ส. ๕.๑ ป.๕/๒	๓๔
		๔. ภูมิลักษณะกับภูมิสังคมภาคตะวันออก	ส. ๕.๑ ป.๕/๑	๓๕
		๕. ภูมิลักษณะกับภูมิสังคมภาคตะวันตก	ส. ๕.๑ ป.๕/๑	๓๖
		๖. ภูมิลักษณะกับภูมิสังคมภาคใต้	ส. ๕.๒ ป.๕/๒	๓๘

๒	การตั้งถิ่นฐานและ การย้ายถิ่นฐานของ ประชากรในภูมิภาค ต่างๆ	๑. การตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นฐาน ของประชากรในภูมิภาคต่างๆ	ส. ๕.๒ ป.๕/๑	๓๙
๓	สิ่งแวดล้อมใน ภูมิภาคต่างๆ	๑. สิ่งแวดล้อมในภูมิภาคต่างๆ	ส. ๕.๒ ป.๕/๓	๓๘ - ๓๙

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เศรษฐกิจพอเพียง

เรื่อง หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง

ครูผู้สอนนายชาติรี ยั่งยืน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

รหัสวิชา ส๑๕๑๐๑

เวลา ๔ ชั่วโมง

เวลา ๑ ชั่วโมง

วันที่.....

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ตัวชี้วัด

ส ๓.๑ ป.๕/๒ ประยุกต์ใช้แนวคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน

สาระสำคัญ

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ ที่ทรงชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจวิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในจังหวัดอุบลราชธานี และสามารถนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (Knowledge)

อธิบายแนวคิดและหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับวิถีชีวิตและสภาพแวดล้อมในจังหวัด (K)

ด้านทักษะกระบวนการ (Process/Skills)

เขียนโครงสร้างหรือเค้าโครงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (P)

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attribute)

เห็นคุณค่า และความสำคัญของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ดำเนินชีวิต (A)

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (Competencies of learners)

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

อัตลักษณ์ของโรงเรียนชุมชนบ้านหนองแสง

“โรงเรียนชุมชนบ้านหนองแสง อนุรักษ์วิถีชนนาล้าค่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น ดินแดนข้าว
หลามหอม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง”

อัตลักษณ์อุปบราชาชนิ

1. ผลิตภัณท์ในชุมชน
2. วิถีชีวิตและสภาพแวดล้อม
3. ภาษาและวัฒนธรรม
4. ประเพณีและความเชื่อ
5. ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
6. ปราชญ์ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น
7. การประกอบอาชีพ

สาระการเรียนรู้

หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนอ่านพระราชดำรัสเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ แล้วร่วมกันสนทนาโดยใช้คำถาม ดังนี้

พระราชดำรัสปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

“ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันมากเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้าน หรือในอำเภอจะต้องมีความพอเพียง บางสิ่งบางอย่างผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้ แต่ในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก

สมัยก่อนนี้พอมีพอกิน สมัยนี้ชักจะไม่พอกิน จึงต้องมีนโยบายที่จะทำเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อที่จะทำให้ทุกคนมีความพอเพียงได้ ให้พอเพียงนั้นก็หมายความว่า มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอ”

- จากพระราชดำรัสนักเรียนเข้าใจความหมายของคำว่า “พอเพียง” ว่าอย่างไร

(ตัวอย่างคำตอบ มีอยู่ มีกิน ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหรา ไม่เบียดเบียนผู้อื่น)

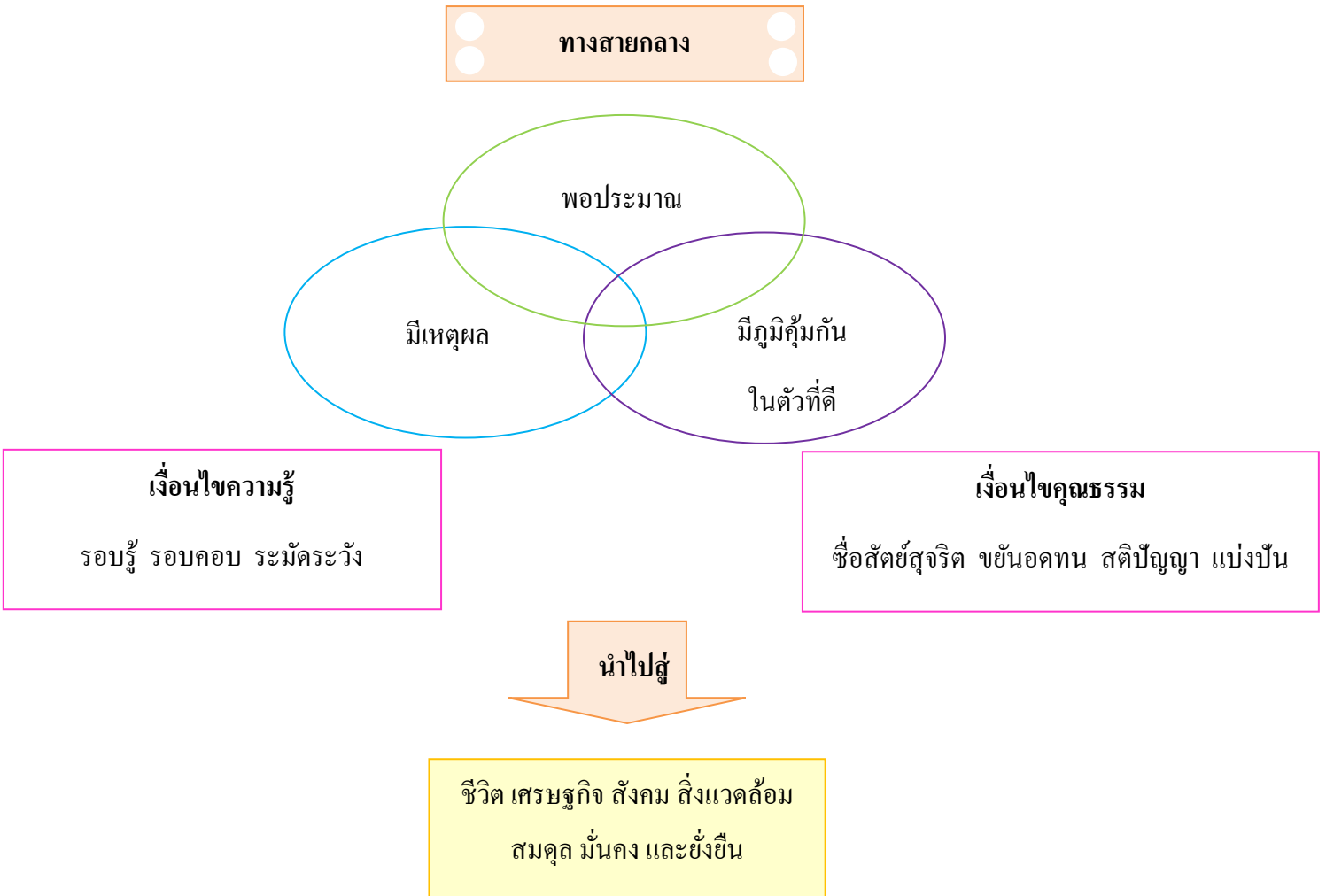
- นักเรียนคิดว่าจะนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้กับตนเองอย่างไรบ้าง

(ตัวอย่างคำตอบ รู้จักความพอดี ใช้จ่ายอย่างประหยัด ระวังการใช้จ่าย ใช้ของที่มีอยู่

ให้เกิดประโยชน์สูงสุด)

๒. นักเรียนร่วมกันศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่อง หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง จากหนังสือเรียนและแหล่งการเรียนรู้อื่นเพิ่มเติม

๓. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์และสรุปหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แผนภาพความคิด แล้วสรุปเป็นความคิดรวบยอด ดังตัวอย่าง

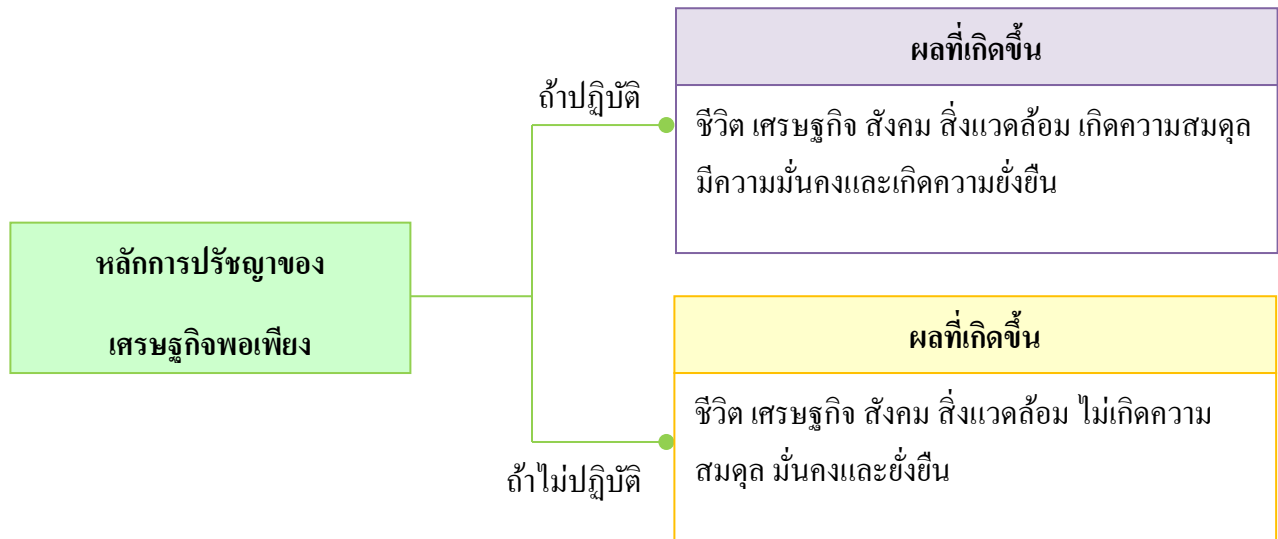
๔. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แล้วสรุปเป็นความคิดรวบยอด โดยใช้คำถาม ดังนี้

- มีความพอประมาณหมายความว่าอย่างไร
(ความพอดีไม่มากหรือน้อยเกินไป)
- มีเหตุผลหมายความว่าอย่างไร
(จะทำการใดต้องตัดสินใจโดยใช้เหตุผล)
- มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีหมายความว่าอย่างไร
(จะทำการใดต้องทำแบบมีหลักการ ทำตามขั้นตอนอย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมเพื่อจะได้ไม่เกิดปัญหาเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง)

๕. นักเรียนร่วมกันเสนอแนวทางการปฏิบัติตนตามหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงในตาราง แล้วสรุปเป็นความคิดรวบยอด ดังตัวอย่าง

หลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	แนวทางการปฏิบัติ
พอประมาณ	พอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่
มีเหตุผล	ใช้เหตุผลในการตัดสินใจในการทำสิ่งต่าง ๆ
มีภูมิคุ้มกันที่ดี	รู้จักวางแผนในการดำเนินชีวิต

6. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ และไม่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แผนภาพความคิด แล้วสรุปเป็นความคิดรวบยอด ดังตัวอย่าง

๗. นักเรียนคิดประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่า แล้วสรุปเป็นความคิดรวบยอด โดยใช้คำถาม ดังนี้

- นักเรียนจะนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสร้างความเจริญให้กับตนเองอย่างไร (ตัวอย่างคำตอบ วางแผนในการดำเนินชีวิต ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น)

๘. นักเรียนแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม บอร์ดเกม บ้านนี้พอเพียง

๙. นักเรียนตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยของผลงาน หากพบข้อผิดพลาดให้ปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

๑๐. นักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่เข้าใจเป็นความรู้ร่วมกัน ดังนี้

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช-บรมนาถพิตร รัชกาลที่ ๙ ที่ทรงชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น

๑๑. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน

๑๒. นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปเกี่ยวกับวิธีการทำงานให้เห็นการคิดเชิงระบบและวิธีการทำงานที่มีแบบแผน

๑๓. นักเรียนเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดและหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ผู้ที่สนใจได้ศึกษา โดยการบอกเล่า การจัดป้ายนิเทศ

๑๔. นักเรียนประเมินตนเอง โดยเขียนแสดงความรู้สึกหลังการเรียนและหลังการทำกิจกรรมในประเด็นต่อไปนี้

- สิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ในวันนี้คืออะไร
- นักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมในกลุ่มมากน้อยเพียงใด
- เพื่อนนักเรียนในกลุ่มมีส่วนร่วมกิจกรรมในกลุ่มมากน้อยเพียงใด
- นักเรียนพอใจกับการเรียนในวันนี้หรือไม่ เพียงใด
- นักเรียนจะนำความรู้ที่ได้นี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัว และสังคมทั่วไปได้อย่างไร

จากนั้นแลกเปลี่ยนตรวจสอบขั้นตอนการทำงานทุกขั้นตอนว่าจะเพิ่มคุณค่าไปสู่สังคมเกิดประโยชน์ต่อสังคมให้มากขึ้นกว่าเดิมในขั้นตอนใดบ้าง สำหรับการทำงานในครั้งต่อไป

สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๑. หนังสือสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5(เอกสารประกอบการเรียน)
๒. พระราชดำรัสเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถพิตร รัชกาลที่ 9
๔. แหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
๕. สื่อชุดการสอน บอร์ดเกม บ้านนี้พอเพียง
๖. แบบฝึกเสริม

การวัดและประเมินผล

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (Knowledge) ๑. อธิบายแนวคิดและหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (K) ๒. เข้าใจละสื่อความหมายออกมาเป็นผลงาน	ตรวจใบงาน	ใบงาน	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๗๐
ด้านทักษะกระบวนการ (Process/Skills) ๒. เขียนโครงสร้างหรือเค้าโครงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (P)	ตรวจใบงาน	ใบงาน	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๗๐
ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude) เห็นคุณค่า และความสำคัญของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ดำเนินชีวิต (A) ๑. ใฝ่เรียนรู้ ๒. มุ่งมั่นในการทำงาน	- สังเกตการร่วมกิจกรรมระหว่างจัดกิจกรรมเรียนรู้	- แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๗๐
ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (Competencies of learners) ๑. ความสามารถในการสื่อสาร ๒. ความสามารถในการคิด ๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	- สังเกตการร่วมกิจกรรมระหว่างจัดกิจกรรมเรียนรู้	- แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๗๐

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

ผลการจัดการเรียนรู้

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในช่วงที่ ๑-๒ นักเรียนมีความสนใจในการเรียนเป็นพิเศษเนื่องจากครูมีสื่อเป็นชุดกิจกรรมมาให้ให้นักเรียนทำการเรียนรู้ ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนมีดังนี้ ชั้นสร้างความสนใจครูผู้เรียนมีความสุขสนุกสนานกับการทำกิจกรรมเนื่องจากนักเรียนสามารถใช้ความรู้เดิมและจินตนาการในการอธิบายเหตุผลประกอบได้เป็นอย่างดี นักเรียนสามารถสำรวจและค้นหา ในขั้นนี้ นักเรียนสามารถที่จะใช้ความรู้เดิมร่วมกับการปรึกษากันในกลุ่มสามารถที่จะหาคำตอบของกิจกรรมได้เป็นอย่างดี โดยการเชื่อมโยงความรู้เข้ากับชีวิตประจำวันอธิบายและลงข้อสรุปนักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถคิดสรุปความรู้ที่ได้เป็นความคิดเห็นของกลุ่ม สามารถที่จะหาคำตอบของกิจกรรมได้เป็นอย่างดีโดยการเชื่อมโยงความรู้เข้ากับชีวิตประจำวันได้ อธิบายและลงข้อสรุปนักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถที่จะสรุปความรู้ลงความคิดเห็นแล้วก็นำเสนอหน้าชั้นเรียนได้อย่างคล่องแคล่วโดยครูเป็นผู้คอยให้คำปรึกษาร่วมกันวิเคราะห์และสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมและมีความสนใจภาพประกอบในใบงานและสามารถทำกิจกรรมได้ตรงตามวัตถุประสงค์การประเมินนักเรียนสามารถที่จะทำได้อย่างร้อยละ ๗๐

ปัญหา/อุปสรรค

- เป็นการจัดกิจกรรมที่คลาดเคลื่อนเรื่องเวลา

แนวทางในการแก้ปัญหา

- ครูกำชับเวลาในการจัดกิจกรรมนักเรียน

ลงชื่อ

(นายชาติรี ยิ่งยืน)

ครูผู้สอน

ความคิดเห็นของหัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ

กิจกรรมการเรียนการสอนน่าสนใจ สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ มีการใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผลที่หลากหลาย เห็นควรใช้สอนได้

ลงชื่อ

(นางสาวสุภารัตน์ บุญยะมาตย์)
หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ

ความคิดเห็นของผู้อำนวยการ

แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบครบถ้วน มีความสัมพันธ์ตั้งแต่มาตรฐานการเรียนรู้ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ สื่อการสอน การวัดและประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพ สามารถพัฒนาการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ เห็นควรใช้สอนได้

ลงชื่อ

(นายประยูร เหมรา)
ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านหนองแสง

แบบบันทึกผลการประเมินการเรียนรู้ ด้านความรู้

แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยเศรษฐกิจพอเพียง

ที่	ชื่อ - สกุล	แบบฝึกทักษะที่ 1.1	แบบฝึกทักษะที่ 1.2	คะแนนที่ได้	ร้อยละ	ผลการประเมิน	
		10	10			ผ่าน	ไม่ผ่าน
1	เด็กชายณัฐพล ชะลูด	9	9	18	90	✓	
2	เด็กชายธนดล วิริยะภาพ	9	8	17	85	✓	
3	เด็กชายชนะชัย ตังแสง	10	9	19	95	✓	
4	เด็กชายพัฒนปกรณ์ ชนะพจน์	9	9	18	90	✓	
5	เด็กหญิงณัฐกมล สอนศิษย์	9	9	18	90	✓	
6	เด็กหญิงอรชพร สุขโซ	10	9	19	95	✓	
7	เด็กหญิงกัลยา ถนอมเชื้อ	10	9	19	95	✓	
8	เด็กหญิงเพียงขวัญ โชคโสด	10	9	19	95	✓	
9	เด็กหญิงอภัสรา โพธิบาล	9	9	18	90	✓	
10	เด็กหญิงชนาภา พรหมอารักษ์	10	9	19	95	✓	
11	เด็กหญิงสาวิตรี พลเกตุ	9	9	18	90	✓	

นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ต้องได้ 11 คะแนนขึ้นไป

ผลการประเมิน

นักเรียนทั้งหมด.....11.....คน

ผ่าน จำนวน11..... คน คิดเป็นร้อยละ100....

ไม่ผ่าน จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

ลงชื่อ ครูผู้สอน

(นายชาติรี ยิ่งยืน)

ตำแหน่ง ครูโรงเรียนชุมชนบ้านหนองแสง

แบบบันทึกผลการประเมินการเรียนรู้ ด้านทักษะ/กระบวนการ

แบบบันทึกผลการประเมิน ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยเศรษฐกิจพอเพียง

ที่	ชื่อ - สกุล	มุ่งเน้นในการ	ใฝ่เรียนรู้	สื่อลัตถ์ย์ มีวินัย	จิตสาธารณะ	เฉลี่ย	ระดับคุณภาพ	ผลการประเมิน	
		ทำงาน						ผ่าน	ไม่ผ่าน
		3	3	3	3				
1	เด็กชายณัฐพล ชะลูด	3	3	3	3	3	ดี	√	
2	เด็กชายธนดล วิริยะภาพ	3	2	3	3	2.75	ดี	√	
3	เด็กชายชนะชัย ตึงแสง	3	3	3	3	3	ดี	√	
4	เด็กชายพัฒนปกรณ์ ชนะพจน์	3	3	3	3	3	ดี	√	
5	เด็กหญิงณัฐกมล สอนศิษย์	3	3	3	3	3	ดี	√	
6	เด็กหญิงอรชพร สุขโข	3	3	3	3	3	ดี	√	
7	เด็กหญิงกัลยา ถนอมเชื้อ	3	3	3	3	3	ดี	√	
8	เด็กหญิงเพียงขวัญ โชคโสด	3	3	3	3	3	ดี	√	
9	เด็กหญิงอมัสนรา โพธิบาล	3	3	3	3	3	ดี	√	
10	เด็กหญิงชนาภา พรหมอารักษ์	3	3	3	3	3	ดี	√	
11	เด็กหญิงสาวิตรี พลเกตุ	3	3	3	3	3	ดี	√	

เกณฑ์การประเมินด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 3 หมายถึง ระดับคุณภาพ ดี
- 2 หมายถึง ระดับคุณภาพ พอใช้
- 1 หมายถึง ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

สรุปเกณฑ์การประเมินด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ค่าเฉลี่ย 2.34 - 3.00 ได้ระดับคุณภาพ ดี
- ค่าเฉลี่ย 1.67 - 2.33 ได้ระดับคุณภาพ พอใช้ (ผ่าน)
- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.66 ได้ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

ผลการประเมิน

นักเรียนทั้งหมด.....11.....คน

ได้ระดับดี จำนวน11..... คน คิดเป็นร้อยละ ...100.....

ได้ระดับพอใช้ จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

ได้ระดับปรับปรุง จำนวน คน คิดเป็นร้อยละ

ลงชื่อ ครูผู้สอน

(นายชาติรี ยิ่งยืน)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. พัฒนานักเรียนให้มีความรู้ทักษะ รักในการทำงาน และทำงานจนเป็นผลสำเร็จ
๒. นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบในการทำงาน
๓. เพื่อเป็นส่งเสริมสนับสนุนการสร้างงานและอาชีพให้กับนักเรียนให้มีอาชีพเสริม เพิ่มรายได้แก่ตนเอง และครอบครัว
๔. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามพระบรมราชาโบายด้านการศึกษาของในหลวง รัชกาลที่ ๑๐

เชิงคุณภาพ

๑. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ชุดการสอน บอร์ดเกม บ้านนี้พอเพียง ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๒. เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
๓. เพื่อพัฒนาชุดการสอน บอร์ดเกม บ้านนี้พอเพียง ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

เชิงปริมาณ

๑. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ทุกคนได้รับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๗๐
๒. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ทุกคนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันเกณฑ์ร้อยละ ๗๐
๓. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุดการสอน บอร์ดเกม บ้านนี้พอเพียง เกณฑ์ร้อยละ ๗๐

๑๓. งบประมาณเพื่อการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา

งบประมาณที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาทักษะฟัง พูด อ่าน เขียนและการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยใช้เกมการศึกษาและสื่อดิจิทัล ๑๑,๐๐๐ บาท มีรายละเอียดดังนี้

รายการ	จำนวน	ราคา (บาท)	รวม
จอบพร้อมด้าม	๕ด้าม	๑๓๐	๖๕๐
เสียมพร้อมด้าม	๕ด้าม	๑๒๐	๖๐๐
แข่งพลาสติกเบอร์๓ (ขนาดกลาง)	๒๐ใบ	๗๐	๑,๔๐๐
ตาข่ายไนลอน๓เมตร	๑ม้วน	๕๐๐	๕๐๐
คราด	๓ด้าม	๑๐๐	๓๐๐
บัวรดน้ำ	๑๒ถัง	๗๐	๘๔๐

เมล็ดพันธุ์+ต้นกล้า	-	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
พันธุ์ปลา	๓ ชนิด	๖๐๐	๖๐๐
ชุดสายยาง๑๐๐เมตร	๑ม้วน	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
ช้อน+ส้อม พวนดิน	๑ โหล	๒๔๐	๒๔๐
ถังพลาสติก(๑) ๑๕ ลิตร	๖ ใบ	๔๐	๒๔๐
รางอาหารไก่	๓ ราง	๑๐๐	๓๐๐
ถังน้ำไก่ ๑๐ ลิตร	๓ ถัง	๑๐๐	๓๐๐
ปุ๋ยAB	๓ ขวด	๓๐๐	๓๐๐
ลูกเปิดแม่ไข่	-	๗๐๐	๖๐๐
ตะปู (๑-๓นิ้ว)	๒ กิโลกรัม	๒๐๐	๒๐๐
อาหารปลา	๑ กระสอบ	๕๐๐	๕๐๐
ลูกไก่พื้นบ้าน	๒๐ ตัว	๕๐๐	๕๐๐
กระดาษการ์ดแข็ง สีขาว	๑ ห่อ	๑๓๐	๑๓๐
แผ่นเคลือบร้อน	๑ ห่อ	๒๐๐	๒๐๐
สติ๊กเกอร์ใส PVC	๑ ห่อ	๒๐๐	๒๐๐
กรรไกรตัดกิ่งไม้	๑ ด้าม	๓๐๐	๓๐๐
กาว๒หน้าบาง	๕ ม้วน	๑๐๐	๑๐๐
รวม			๑๑,๐๐๐

๑๔.การประเมินผล

๑. แบบฝึกเสริมทักษะ
๒. แบบประเมินรายบุคคล
๓. แบบสังเกต
๔. แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
๕. แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
- ๖.แฟ้มสะสมผลงาน

ภาคผนวก

ภาพการจัดการเรียนการสอน

อธิบายการวิธีการใช้สื่อ สร้างความสนใจและกระตุ้นผู้เรียน

สำรวจและค้นหา โดยการแบ่งกลุ่มนักเรียนสามารถใช้ความรู้เดิม
ร่วมกับการปรึกษากันในกลุ่ม

ภาพการจัดการเรียนการสอน

นักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถสรุปความรู้ และอธิบายออกมาเป็นผลงาน
นำเสนอหน้าชั้นได้ โดยครูคอยเป็นที่ปรึกษา ร่วมกันวิเคราะห์

ภาพการจัดการเรียนการสอน

ผู้เรียนสามารถลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ภายในโรงเรียน เช่น การเลี้ยงปลาเพื่อเป็นอาหารกลางวัน

ภาพการจัดการเรียนการสอน

ผู้เรียนสามารถลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ภายในโรงเรียน เช่น การปลูกผักปลอดสารพิษ

ภาพการจัดการเรียนการสอน

ปลูกผักสวนครัว ภายในโรงเรียนเรียนรู้นอกห้องเรียน
ตามหลักสูตรธุรกิจพอเพียง

โรงเรียนชุมชนบ้านหนองแสง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

